

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Ք

ԱՍՏՈՒԱԹԱՂՆՁԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ Ս. ԷՋ- ՄԻԱԹՆՈՒՄ

Աստուածաշունչ մատենանը, որի հայերէն թարգմանութիւնը իւր հաւատարմութեամբ, լեզուի ու ոճի արուեստի գեղեցկութեամբ մեր եկեղեցական գրականութեան ամենաընտիր արտադրութիւնն է կազմում և կոչւում է բոլոր թարգմանութեանց թագուհի, հասել է մեզ հարիւրաւոր օրինակներ ընտրելագոյն գրիչների ընդօրինակութեամբ թէ՛ մագաղաթի և թէ՛ թղթի վերայ:

Տպագրական գիւտից և հայերէն տպարան հաստատելուց յետոյ առաջին անգամ Աստուածաշունչ գիրքը տպագրելու գաղափարը յղացաւ մեր նշանաւոր հայրապետներից մէկը Յակովբ Ջուղայեցի կաթողիկոսը, որ Երևանցի Ոսկան վարդապետին ուղարկեց Եւրոպայի քաղաքները 1662 թուին յատուկ պաշտօնով որպէսզի ամեն ջանք գործ դնէ՝ «յաղագս տպման մատենիս այսորիկ աստուածայնոյ»: Ոսկանը չրջելով Լւիօնո, չռում և ուրիշ տեղեր յոյս ունէր իւր բաղձանքին հասնել, բայց ամեն տեղից անյոյս վերադարձաւ և գնաց չոլլանդիայի Ամստէրդամ քաղաքն, ուր գոյութիւն ունէր մի հայ տպարան յանուն ս. Էջմիածնի և ս. Սարգիս զօրավարի. և այնտեղ Ջուղայեցի Ստեփաննոսի, Թէոդորոսի և Պետրոսի օժաննակութեամբ տպագրեց Աստուածաշունչ մատենանը. Փրկչական 1668 թուին: Սա հայերէն անգրանիկ տպագրութեամբ Աստուածաշունչն է:

Այնուհետև Աստուածաշունչը տպագրուել է դարձեալ վեց անգամ, որոնցից մէկը նոյնտեղ Պետրոս Լատինացու ձեռքով Ոսկանի հրատարակութիւնից արտատպուած, երկըր Վենետիկի Մխիթարեանց ձեռքով-Մխիթար Աբբայի, Զոհրաբեանի և վերջին 1860 թ. տպագրութիւն, մէկը 1817 թ.: Պ. Բուրգ ոռուսաց Բիւրիական ընկերութեան ջանքով, իսկ վերջին հրատարակութիւնը կատարուեցաւ Գ. Պօլիս աւետարանակ. ընկ. նախաձեռնութեամբ եւ արժ. Յ.

Մկրեանի վերահայեցողութեամբ: Նոյա՞ծ են եւ մի քանի աշխարհաբար տպագրութիւնք Զմիւռնիայ, Նիւ Եօքը կայլն բոլորն էլ բողոքական ընկերութեանց ձեռքով եւ նոցա խմբագրութեամբ եւ իւրաքանչիւր անգամ յունարէն ընտրելի համեմատութեամբ:

Այսպէս ուրեմն Աստուածաշնչի բազմաթիւ հրատարակութիւններից միայն մէկն է իսկապէս ս. Էջմիածնի նախաձեռնութեամբ կատարուած եւ այն օտար հոգի վերայ, թէպէտ եւ օտար տպագրութիւններն էլ երբեմն կատարուում էին նաեւ ս. Էջմիածնի դիտութեամբ և նպատակներով, ինչպէս օրինակ Պ. Բուրգի հրատարակութիւնը, որի համար ընդհանրական ընկերութեան վարչութիւնը պաշտօնապէս դիմելով դարուս սկզբին հայոց Հայրապետին օժանդակութիւն էր խնդրել տպագրուելի Աստուածաշնչի համար, որ եւ ուղարկել է բաւական դրամ, ինչպէս այդ երեւումէ մեր ձեռքը գտնուած գրագրութիւնից ու բաժանորդագրութիւնից, սակայն այդ բոլոր հրատարակութիւնները կատարուելով Էջմիածնից դուրս կրում էին մասնաւոր հրատարակութեան դրոշմը եւ նոցա խմբագրութիւնը հեռի էր ցանկացածից: Իսկ ոչ մի անգամ տակաւին հրատարակուած չէ Մայր Աթոռի տպարանում հայրապետական անդամիջական հոգացողութեամբ:

Ազգիս արդեան վեհ. Հայրապետը որոշել է Մայր Աթոռի տպարանում տպագրել ս. Գիրքը եւ վերջապէս հայ ժողովրդի ձեռքը Էջմիածնատիպ Աստուածաշնչունչ տալ զիւրազին և մատչելի:

ԳՆԻՌԴԱՆ ԵՐԷՑ

Օր մը աշխարհականի կնիկ մը կերթայ հարսնքտուն, ինք բաւական խորոտիկ կեղնի. բայց տեղչնն տար որ նստի. կը տեսնեն որ դիւղին իրիցկին կուգայ, քարթաթոշ բան մը, կեղնեն կանեն կը բերեն ատ իրիցկին կը նստեցնեն, մեր աշխարհականի կնիկ զատիկա տեսնելով կը լցուի. կուգայ իր տուն կը դնէ իր էրկան վրայ թէ. էրեց պիտի եղնիս՝ ապա թէ ոչ քեզ կնկութիւն չեմ ըներ. կնիկ, դու բու Աստուած, ես կարդալ չեմ գիտեր, ինչպէս էղնիմ էրէց, որո՞ւ մօտ էրթամ, զիս չեն օրհնի. չէ, մարդու մօտ մի